

PROPRIETAR—DIRECTOR

AUGUSTIN POPA

Redacția și administrația
BLAJ, JUD. TARNAVA MICĂ

INSERATE

conform regulamen. de ap-
plicare a tarifului comer-
cial, categoria V.

REDACTOR

DUMITRU NEDA

Foarte înscrisă în Registrul de
publicații al Trib. Târnava-Mică
sub Nr. 2—1938.

ABONAMENTE

Pe un an . . . 200 Lei

Pe 6 luni . . . 100 Lei

Pentru străinătate 400 Le

Unirea

Foale bisericescă-politică — Apare în fiecare Sâmbătă

† Mitropolitul Alexandru Nicolescu

(+) Zorile zilei de ieri au vestit Blajul jale mare: A murit Vlădica! Se stinsese încă de cu seară, lin și împăcat cu Dumnezeu și cu oamenii.

Acum stăm în fața rămășițelor lui de lut, roase de o boală nemiloasă și îndelungată, pe care însă a înfruntat-o cu seninătate până la sfârșit. Văzându-l așa topit, fără grai și fără suflare, ne sângera inimile, pentru că simțim viu ce am pierdut în cel care a plecat pe cale neînțoarsă. Gândul ne sboară la personalitatea omului, preotului și arhierelui ce aparține de acum istoriei Bisericii și Neamului nostru. Și simțeminte de venerație ne copleșesc dăpănându-i vieța, bogată în fapte de neuitat, deși a fost, relativ, scurtă.

Adormitul în Domnul a fost omul cărții încă din tinerețe. Totdeauna printre cei dintâi în școală, a rămas un îndrăgostit al slovei până la moarte. A citit mereu, cu răbdare și cu luare aminte. Și l-au interesat fel de fel de probleme: artistice, literare, științifice. În biblioteca dănsului, care face o avere întreagă, găsești lucrări din domeniul celor mai felurite preocupări ale spiritului, într-o mulțime de limbi ale vremilor noastre și a celor trecute vremi. Pentru că răposatul a fost cel mai mare poliglot al Blajului, dela Cipariu încoace.

Respectat și iubit ca dascăl învățat și bun de inimă la școlile din citoria lui Inochentie Micu, elevii săi, răspândiți în toate colțurile pământului românesc, își vor aduce totdeauna aminte cu drag și pietate de cuminența și căldura cu care a știut să le îmbogățească și să le întraurească tinerețele. Precum nepieritoare îi va rămânea pomenirea și în sufletele celor ce l-au auzit cuvântând de pe amvonul catedralei mitropolitane, din fața altarelor dela sate, pe cari le-a străbătut ca misionar neobosit, ori dela înălțimea tribunelor ca înțelept și bine pregătit conferențiar, totdeauna îngrijit și ca formă.

Putintel de trup, dar vânos și rezistent de necrezut, a colindat pământul românesc în lung și lat, admirându-i frumusețile naturale, studiindu-i comorile de artă. L-au încântat florile câmpului, paserile cerului, codrii, văile, munții, apele, colibecele ciobanilor, așezăminte sătești și orașenești, bisericile, mănăstirile și tot ce-i valoare și vieță pe pământul Țării și a Neamului său, la care a ținut mai mult decât la lumina ochilor. Dovada acestei iubiri e făcut-o nu numai după întregirea neamului,

ci și pe vremea oropsirii trecute când, sfidând amenințări și primejdii, a cutreerat satele ca să facă propagandă pentru isbânda steagului și a ideii românești în aprigele lupte naționale purtate cu asupritorii.

N'a cruțat nici nervi, nici bani. S'a jertfit și a jertfit. A vestit pe Hristos și adevărul său cu gura și cu peana. A scris neînțecat și a cheltuit mereu cu tiparul. A sa Teologie Morală, Adevărurile Eterne, seria de broșuri din Biblioteca pentru clasa cultă, și altele, sunt mărturii grăitoare. De osteneala cu nenumăratele articole de prin „Unirea”, „Cultura Creștină”, „Sionul Românesc”, etc., ca și de luminatele sale pastorale, nici nu mai pomenim. Când se va afla cineva care să le adune și acestea și să le scoată în volum, lumea va rămânea uimită de munca imensă depusă și pe tărîmul scrisului de cel ce a fost mitropolitul Alexandru. Cum se vor mira prin veacuri și-i vor binecuvâta amintirea toți câți se vor închina în catedrala Lugojului, zugrăvită grație daniei sale princiare.

De-acum fostul preot misionar în America, duhovnicul Maicelor dela Obreja, arhierul des văzut în vizite canonice în cuprinsul

eparhiei lugojene, mitropolitul blăjan mult frământat de griji grele, s'a odihnit și a aflat ușurare multă. Fața lui mereu senină și vorba blajină nu vor mai însenina și mângâia muritor necăjiți. Intru lumina feței Celul de sus, dânsul va vedea lumină nouă, în vreme ce trupul său va aștepta, în cripta arhierilor dela biserica Institutului Recunoștinții, fericita înviere.

Veșnica lui pomenire, și cu dreptul să-i fie partea! Iar noi, cei rămași, să ne rugăm Dătătorului de viață să aibă în paza-i sfântă Biserica noastră văduvită în vremuri de urgle și întunec cum sunt cele prin cari trecem. Cu trupul Țării sfâșiat, și cu partea cea mare a preoților și credincioșilor noștri în pământ deocamdată robit, ne este atât de grea situația și ne pândesc atâtea primejdii cărora trebuie să le facem față cu pricepere și cu energie. Ca să nu ajungem dela rău la mai rău.

Și bun e Cel de sus: vom și face față tuturor greutăților și primejdiilor, oricât de multe, și oricât de mari ar fi ele. Cu noi este Dumnezeu. Și cu ajutorul lui vom vedea și binele pe care-l așteptăm și așa, cu inimile cernite, cum suntem acum. Nu suntem doar pentru întâi dată la răscruce de drumuri. Și nu-l cea dintâi negură, după care să ne răsară soarele, după lumina căruia tânjim și la care avem tot dreptul, și față cu oricine. Acum și totdeauna.

**

Date biografice. Adormitul în Domnul s'a născut la 6 Iulie 1882, în Tulgheș. Tatăl înaltului ierarh era însă originar din Banat. Studiile și-le-a făcut la Reghin, Blaj și Roma, de unde, în 1904, se reîntoarce ca doctor în filosofie și teologie. După care un an de zile a făcut practică în cancelaria mitropolitană, apoi a trecut de profesor la Academia Teologică. Pentru doi ani întrerupe profesura, ca să meargă preot misionar la Români din America de Nord. În 1913 e secretar mitropolitan, iar în 1916 e ales canonic. După războiul mondial e procurator al Bisericii noastre din Roma, făcând servicii și la ministerul român de pe lângă Vatican. Aci îl ajunge numirea de episcop al Lugojului, (1922) unde va păstori 14 ani. În 1936 a fost ales mitropolit al Blajului. — A scris mult. Are lucrări originale și traduceri (2 volume Meditații de Vercrusse), primite elogios de critică.

Distincție binemeritată. In cadrul unor ceremonii frumos aranjate, Părinții Asumpționiști dela Blaj au sărbătorit jubileul de 25 de ani de preoție a superiorului lor. Păr. *Adhémar Merckx*, dela „Casa Domnului“.

Pentru apostolatul deosebit de rodnic pe teren spiritual, realizat aici la Blaj, începând din 1923, I. P. S. Sa Dr. Al. Nicolescu Mitropolitul Blajului, a ridicat pe pomenitul Păr. Superior la demnitatea de arhimandrit. — Câteva momente din viața Preacuvioșiei Sale:

Născut la Bruxelles în 14-3-1889, intră la 9 ani la alumnatul (școală monastică) Părinților asumpționiști la Tournai. Aici își termină studiile secundare în 1906. Imbrățișează viața călugărească, intrând la asumpționiști. Noviciatul îl face la Louvain. Din 1908-1910 își face filosofia, arătând în acest timp o mare dorință de a fi trimis misionar în Orient.

În 1910 e trimis în Asia Mică la Eski Chér și de aici la Koniah, unde funcționează mai bine de 2 ani într'un colegiu francez. În 1913 intră în Seminarul Asumpționiștilor dela Kadi Köy, (Constantinopol) pentru teologie. La începutul războiului din 1914-18 pleacă în Bulgaria la Plovdiv ca pedagog în seminarul bulgar de rit bizantin. De aici trece prin Rusia în Anglia și apoi în Franța, pentru ca să poată ajunge la Roma unde va trebui să-și termine teologia. În 1916 e hirotonit preot la Roma.

În 1917 își termină teologia și trece într'un colegiu italian dela Torino, unde funcționează timp de 5 ani.

În 1922 e trimis ca profesor și paroh într'un colegiu al Congregației Asumpționiste din Lorena, la Metz.

În 1923 e cerut ca prof. de l. franceză la liceul de fete din Blaj.

Aici, împreună cu Păr. Evrard, a pus bazele unui alumnat destinat viitorilor preoți care ar primi educația în mod gratuit cu libertatea de a intra în clerul de mir, sau a intra în Congregația Asumpționiștilor.

În decurs de 14 ani acești 2 profesori câștigă aproape un milion lei pentru a clădi casa și biserica ce formează azi așa zisă „Casa

Domnului“. În 1936 Păr. A. Merckx e numit superiorul „Casei Domnului“.

Dela această dată s'apucă de zidit la Cărbunari capela închinată sfinței „Fecioare a săracilor“, întemeiază ordinul terțiar Augustinian-Asumpționist, grupând numai la Blaj aproape 50 de persoane într'un cadru de viață spirituală mai intensă. Creiază la „Casa Domnului“ un centru de viață spirituală unde se numără anual cam la 20.000 cuminecări.

În ziua ridicării Păr. Adhémar Merckx la demnitatea de arhimandrit a ramurei bizantine a congregației, în care se află mai mulți preoți buni cunoscători ai Orientului, mai ales la Institutul bizantin — azi la București — au luat parte la serbare un număr mare de preoți și intelectuali blăjeni în frunte cu Ilustr. Sa Păr. Vicar general Dr. Victor Macaveiu, păr. Ioan Moldovan și păr. Iuliu Maior canonici mitropolitani, apoi Arhimandriții Ciubotariu și Bonteanu, Păr. Dr. Vitalien Laurent dela Institutul bizantin din București. Și mulți preoți din congregație sau preoți de mir și profesori din Blaj.

Colaborarea preotului cu învățătorul

Dacă frământările politice din România-Mare au dus — în bună parte — la neînțelegeri adânci între conducătorii satelor, viața însăși a sătenilor a suferit mai mult. Pentru că dela acești conducători oamenii așteptau totul: preotul în biserică, învățătorul în școală și amândoi afară pe teren cultural și social.

Este dela sine înțeles că, pentru atingerea unor scopuri în educație, este mai ușor, când mai mulți factori au aceleași păreri și depun același efort. În concret: dacă preotul predică în biserică, combătând anumite păcate sau vicii, este natural ca el să aibă un sprijin mare în școală. Adică, învățătorul în lecțiile sale totdeauna să scoată în evidență învățătura morală, nu să lase în sarcina preotului toate. Desigur preotul va trebui, în mod deosebit, să stăruie în orele de religie asupra învățăturilor morale. Însă partea cea mai mare

din timp e ocupată de învățător, care poate distruge tot ceea ce clădise preotul în ora cateheză. De aici, apoi, se ivește prima neînțelegere. Dacă preotul vrea să promoveze o viață spirituală mai adâncită a elevilor prin cuminecări dese, frecventarea diverselor servicii divine, învățătorul trebuie să-i facă toate înlesnirile posibile, și chiar el însuși ia parte, arătând prin aceasta, cât de mult prețuește și dânsul strădania ce o depun elevii și preotul pentru intensificarea unei vieți curate. Ba mai mult, dacă are talent muzical să nu aștepte a fi rugat de altcineva, ci de proprie inițiativă să înjghebeze un cor de copii, să dea cel puțin răspunsurile la Liturgie. Cât de mult ar câștiga în fața poporului și unii și alții. S'ar vedea cum armonice exista altădată între acești muncitori ai satelor, ar fi dătătoare de energii și celorlalți oameni.

Munca în educație trebuie întinsă pe terenul tuturor păcatelor și neajunsurilor, care trebuesc îndepărtate cât mai mult din minte și sufletul copiilor. Și în special patima beției sau chiar a fumatului. Ce educație se poate da, dacă spre pildă, s'ar afla un învățător, care, după ce a ascultat predica duminica precedentă, ar face apoi apologetica rachiului și a băuturii alcoolice în general, ar începe a răsuci țigara în fața elevilor.

În școală — ca și în biserică — creștin, respectiv copiii, trebuie să se aleagă, pe lângă cunoștințele necesare, cu o solidă educație cu o formare a caracterului. Omul fără caracter nu valorează nimic. Pe el nu se poate baza nici individul, nici colectivitatea.

Dacă s'ar ivi neînțelegeri, în privirea metodei de urmat în formarea caracterelor ele trebuesc tranșate amical, cu dragoste și respect reciproc. Nici preotul să nu-și dea aere, ca și când el ar fi factotum în materie de educație. Să știe, că un învățător bun, de multeori, e mai folositor în parohie decât un al doilea preot.

În câmpul activității culturale, iarăși trebuie să meargă mână în mână. Toți acei cari își iubesc neamul, trebuie să lupte

FOIȚA „UNIRII“

In amintirea lui Iosif Vulcan

Vremile acestea cu tragicul lor spectaculos ne captează toată atenția, fără să ne lase puțină ca să mai privim îndărăt. Numai așa putem să talmăcim că la o sută de ani dela nașterea distinsului academician, om de cultură și om de suflet, care timp de patruzeci de ani a fluturat un stindard de conștiință națională pe parapetul nostru cel mai expus dela Vest nu găsim numele său pomenit în nici una din numeroasele publicații care formează conștiința publică a zilelor noastre.

O facem noi aici, cu gândul că se vor găsi și alții să ne urmeze; mai ales că amintirea lui e mai necesară astăzi decât oricând.

Odraslă din familie preoțească — n. 31 Martie st. v. 1841 în Holod, jud. Bihor — cu strălucite tradiții în trecutul nostru cultural, Iosif Vulcan aduce în domeniul scrisului românesc un optimism și pricepere gospodărească, legată de o tenacitate care uimește. În acest domeniu se integrează perfect în rosturile lui Gheorghe Asachi, Heliade Rădulescu, Kogălniceanu și Gheorghe Bariț, das-

căli mănuitori de condei ai neamului, desrobitori de spirite și doborători de prejudecăți.

Ucenicia și-o face în școală bună. Cercul „Lepturiștilor“ din Oradea, cu profesori de talia lui Alexandru Roman și Dionisie Păscuțiu ce-și făuriră o credință din scrierile lui Șincai și Petru Maior, iar în prezent ancorară în poezia patriotică a lui Bolintineanu și Vasile Alexandri, pregătea o generație care la creștinescul salut al Paștilor răspundeau cu o complectare plină de încredere: „Să vieze Români!“ Incercările de condei ce apar în „Diorile Bihorului“ (1854) și „Fenicele“ (1867) dau multora dintre tineri patima scrisului și gustul de a persevera în publicistică și după anii școlarății.

De aici trecu apoi la Pesta, ca student, unde practica publicistică din „Concordia“ lui Sigismund Pop și „Aurora Română“ îl îndeamnă să-și organizeze „Familia“ (1865) sa, înglobând în juru-i pe junii dela Oradea și o serie întreagă de mănuitori ai condeului din toate unghiurile pământului românesc.

Locul revistei lui Iosif Vulcan în viața culturală și socială a Românilor de dincoace de Carpați, cu toate că s'a vorbit despre ea de multeori în mod elogios, încă nu e destul de cunoscut și apreciat. Sunt necesare cercetări migăloase, făcute cu înțelegerea trebuincioasă vremilor de atunci, pentru a pătrunde bogăția și suflul de dragoste părintească cu

care acest intelectual de marcă a căutat să ridice complexul de probleme care privea viața neamului său. „Naș“ al poetului E. E. nescu, e un îndrăgostit al tinerelor talente care găesc întotdeauna în el sfat și sprijin. Periodicul său oferă hrană sufletească și dealului tot ce are mai ales poezia și scrierile românesce de peste Carpați, începând cu Alexandrescu și Bolintineanu până la Delavrancea și Duiliu Zamfirescu.

Nu trebuie să se uite, în deosebi, rolul educativ al activității sale. Portretele bătrânilor iluștri români și streini — cei din grupă și în „Panteonul Romanu“ (1869) — cu aspirațiile și luptele dârze pentru a doborî adversitățile sorții, însoțite de clișee lucrate într'o tehnică impecabilă, constituiau o școală de conduită și naționalism integral. Alături de acestea, dările de seamă dela serbările naționale, intruniri, baluri, șezători literare și sfătuirii între fruntași, scrise cu înțelegere și tact, fiecare eveniment integrat cadrului și fiecare persoană cu grația ori prestanta bine conturată, formează un șirag de măști grăitoare despre viața noastră socială cu frământările și bucuriile ei mărunte. Dar pe tinerii de atunci ele sunt abecedarul tuturor pașii în viața publică.

Timp de patruzeci de ani revista tașului Bihorean a purtat, aproape săptămânar, în familiile intelectualelor români de dincoace

gândul bun de a umplea cele șapte clase cu material corespunzător atât vrăstei cât și programei oficiale. Un singur lucru nu pot înțelege: cum să procedez eu ca într-o oră să propun șapte lecții cari să fie asimilate de copii?

Are clasa material (manual), aparte — trebuie lecție aparte. Ori, dorința celor cu clase multe și elevi cam bătuți la cap, față de cei cu clase separate și elevi mai desghetați, tocmai aici se rezumă: în *materia principală, catehism*, să fie o singură lecție dacă s'ar putea, și se poate, pentru elevii mai mari (cl. III—VII). Catehismul e materia principală și în manualul și metoda veche cât și în manualele nouă, (cl. III mulți nu o exceptează, lăsându-i numai biblia, pe care de altfel o vor reintâlni la pericopele evanghelice în clasele următoare). Cu o simplă deosebire: atunci aveam o lecție, un manual pentru cl. III—VII, iar azi avem patru.

Ținta catehezei, cred eu, în primul rând, aceasta e: însușirea catehismului întreg, cu toate importantele lui teze apologetice (credința), morale (poruncile) și liturgice (sf. taine). Ori, pentru aceasta, tot e mai ducător la scop tratarea și parcurgerea aceluiași material, — natural: tot mai dezvoltat și ilustrat mereu cu alte culori: pericope, liturgică, istorie, — timp de 4-5 ani, decât fărâmițarea lui pe patru ani. E o imposibilitate pedagogică? — În ce înțeles? E prea mult material? Dar: să dai clasei a patra catehismul întreg, cl. V poruncile, cl. VI, sf. taine, cl. VII credința, când s'ar putea face deodată pentru toate clasele cu a patra parte din efort și cu rezultat de patru ori mai bun, — e o înțelepciune pedagogică? Pentru aceste clase (IV—VII) „s'a renunțat la metoda concentrică“, desigur pentru a satisface pe cei câțiva cateheți dela orașe „cu plângeri grozave împotriva manualului comun“, căci altă justificare practică nu văd. Mai adăogăm și lecțiile celorlalte trei clase, plus pericopele, plus litur-

„familia“ sa românească, asupra căreia revarsă cu prisosință, la toate ocaziile potrivite, comoara sa sufletească și intelectuală. Bihorul oropsit, mai ales, l-a știut aprecia și iubi, iar după dispariție i-a simțit lipsa.

Cu această ocazie, când s'a făcut actuală pomenirea lui de către întreg neamul, încercăm o durere și nostalgie adâncă. Gândul ne poartă către orașul ce i-a alintat mai mult ființa și unde-și doarme acum somnul în cimitirul Olosigului, la Oradea. Am în față casa cu linii plăcute de pe malul Crișului, din parcul Eminescu, între pereții căreia și-a tors visurile unei vieți de bine. Acum teii din parc sunt în floare, șopotul domol al frunzelor se amestecă în clipocitul sprinten al apei din râu. Sărbătoarea neamului și-ar fi găsit altar mai bine acolo.

Doamne!... și când ne gândim că în toamnă și bustul său din fața casei a pornit în pribegie undeva prin țară, pentru ca să scape de furia dărâmatoare a urii! Va veni însă o zi, suntem siguri, când ne vom reface altarele părăsite din cauza volniciei și chipul său va străluci iarăși în soare de primăvară, în locul ce i-se cuvine. Dreptatea sfântă și vrednicia noastră îl va duce din nou acolo. O promisiune solemnă pe care i-o facem cu ocazia unei aniversări îmbrăcate în doliu.

Are acest drept de recunoștință din partea noastră!

V. Bolca

gica, plus istoria, plus absolut necesarele „dexterități“ (să le zic așa): cântarea bisericească, controlarea participărilor la liturgii, etc. etc., și e plus — quam suficient, ca la finea anului jumătate din elevi plus catehetul să dea semne de tulburare mintală.

Revin. În primul rând trebuie să ne ocupăm cu predarea catehismului folosind cea mai ușoară și mai instructivă metodă. Iar aceasta, pentru școlile cu clase multe!, e cea veche concentrică, cu manual și material comun și la nici un caz nu metoda fărâmițării materiei, timpului și efortului.

Cât pentru celelalte materii, mai puțin importante: liturgica, istoria, pericopele ev., soluția mi-se pare simplă: se intercalează dela sine la locul lor, eventual chiar în catehism, ca o decorare, natural necesară, a învățaturii catehismului.

Tocmai pentru că materialul mult s'a înmulțit cu „strictul necesar“, trebuie înlăturată surmenarea elevilor și împrăștierea firavei lor atenții, trebuie să luăm timpului tot folosul ce ni-l poate da și trebuie cruțat și catehetul care nu e în tot locul cel mai destoinic și nici pururea tânăr.

Mărturisesc, mi-ar plăcea să văd „lumea de cateheți destoinici“ cari țin mult la „manualele distincte“, în fața celor 7 clase din școala mea. Să le savurez cele 10 lecții (6 din catehisme, 4 din celelalte materii) și să le admir posibilitățile pedagogice!

Dar pân'atunci, cei ce ne încumetăm înzadar la așa trebi, să cerem revenirea la vechiul sistem: mai puține lecții și manuale, mai puțină oboseală și cheltuială și mai multă ispravă!

Bune intenții având, atâta înțeleg și așa am spus.

Pr. Ioan Borza

Canonic nou la Oradea. În ședința consistorială, ținută la 10 Mai 1941, la Oradea, I. P. Sa Dr. Valeriu Traian Frențiu l-a înălțat pe vrednicul protopop al Beiușului, pâr. Dr. Valeriu Hetco, arhidiacon on., la rangul de canonic onorar al Capitulului Catedral Oradea, numindul totodată de vicar general episcopesc II, pentru eparhia ciuntată Oradea-Beiuș.

Numitul este una din cele mai patriarcale și proeminente figuri din lumea noastră bisericească și e seniorul eparhiei ciuntite Oradea-Beiuș. Născut la 29 Aprilie 1877 în comună Fersig (jud. Satu-Mare), din familie veche preotească originar din Minișul de sus (jud. Arad), studiile primare le-a făcut în Șomcuta-Mare, iar cele liceale la liceul Ordinului Premonstratens din Oradea. În anul 1900 a absolvat Academia de Teologie Rom. Catholică din Oradea, fiind numit după terminarea studiilor și hirotonire, de capelan și ceremonial al Catedralei de Oradea. În anul 1904 a fost promovat doctor în dreptul canonic la Universitatea din Budapesta. Din Oradea, după o bogată activitate spirituală, mult apreciată de superiorii săi, tânărul capelan și ceremoniar episcopesc, în anul 1913 a fost numit de paroh-protopop al Beiușului și asesor consistorial. În anul 1923 a fost distins cu titlul de arhidiacon onorar, iar în anul 1940 a fost ridicat la rangul de vicar foraneu al Bihorului. Acum mai nou a fost ridicat la rangul de canonic onorar și vicar general episcopesc II, pentru eparhia ciuntată Oradea-Beiuș.

Noua numire l-a găsit în plină activitate spirituală și vigoare de muncă, așa că, cu ajutorul Bunului Dumnezeu, va putea servi și pe mai departe cu aceeași conștiință preo-

tească, cu devotament și cu modestia care-l caracterizează, ciuntita eparhie de Oradea-Beiuș. — Intru mulți ani!

Știri mărunte

Noul nostru ministru la Vatican. Dela 1 Iunie reprezentantul țării noastre la Vatican este d. gen. *Dănilă Papp*. Numele și personalitatea lui sunt precunoscută, în deosebi cititorilor noștri, decât să mai fie nevoie de alte lămuriri. Suntem siguri că toți, împreună cu noi, se bucură de această numire și roagă pe Dumnezeu să-i facă ro-nice străduințele pentru neam în acest loc de mare răspundere și de mare importanță.

Sfințire de biserică. De prasnica Înălțării Domnului parohia noastră *Uricani*, din eparhia Lugojului, a avut bucurie mare și sfântă. P. S. Ioan *Bălan* a consacrat frumoasa biserică ridicată cu jertfa și ostenelele pâr. *Alexandru Cosma*, parohul local, și a credincioșilor săi. Înaltul ierarh a fost întâmpinat în ușa bisericii de pâr. *Gh. Fireza*, S. I., un fiu al parohiei, în lipsa parohului ținut la pat de o boală nemiloasă. În cadrele liturghiei arhieriești P. S. Ioan a rostit o înălțătoare cuvântare. După terminarea actului sfânt a avut loc un banchet, la care s'au ținut mai multe toasturi.

Noul episcop al Caransebeșului. În locul rămas vacant prin trecerea la Timișoara a P. S. Lăzărescu, colegiul electoral a ales, cu majoritatea de voturi, pe arhimandritul *Veniamin Nistor* dela Sibiu. Sfântul Sinod a confirmat această alegere. N'a avut însă același noroc P. C. *Filaret Jocu*, care fusese ales și el episcop al Argeșului. Pentru motive care nu se dau publicității, Sfântul Sinod a invalidat această alegere.

Academia Română are președinte nou în persoană d. *I. Simionescu*, prof. universitar. Nou alesul președinte este unul dintre cei mai laborioși ostentivitori cu peana și e spre cea mai curată cinste a așezământului în fruntea căruia a ajuns.

Locale. Dumineca viitoare, a tuturor Sfinților, va predica în catedrală pâr. *A. Plaiian*, prof. de religie.

Pelerinaj la Cărbunar. La bisericuța din Cărbunar, a Părinților Asumptioniști, în fiecare an e pelerinaj în prima Duminecă din luna Iunie. Anul acesta ziua de 1 Iunie a fost o zi de rugăciune la numita bisericuță. Deja de Sâmbătă seară mulți credincioși din Ohaba și alte sate din jur au petrecut noaptea în rugăciune, luând parte la Paraclis, Miezuopter și la sf. Liturghie. Duminecă dimineața sosesc dela Blaj mai mulți preoți pentru mărturisirea credincioșilor care în acest an nu depășesc numărul de 1500. La ora 9 începe sf. Liturghie slujită de Prea Cuv. Sa Pâr. Arhimandritul *Merckx* și pâr. prof. G. Veliciu. La sf. Liturghie împărtășit peste 200 de persoane. După sf. Liturghie la care a vorbit foarte însuflețit pâr. Arhimandritul *Merckx*, s'a aranjat o procesiune cu sf. Euharistia la care au luat parte toți credincioșii în frunte cu diferitele școli dela Blaj. După procesiunea euharistică a vorbit pâr. Al. Todea, secretarul metropolitan despre „Preacurata și Euharistia“. După vântat tot pâr. P. Al. Todea. La pelerinaj au luat parte un frumos număr de preoți și profesori dela Blaj. Numărul pelerinilor va crește, deoarece pâr. Arhimandritul Asumptioniști au zidit și un adăpost pentru pelerini.

A murit ex-Kaiserul Vilhelm II. Fostul împărat al Germaniei, Vilhelm II, a încetat din viață alaltăieri la Doorn. S'a născut în 1859. A fost împărat al Germaniei în 1888. După prăbușirea țării austro-ungare, în 1918, a plecat în Olanda unde a rămas până la moarte.

Mulțumită publică. În numele curatorului școlii sericesc și al credincioșilor parohiei românești din *Daia*, aduc pe această cale cele mai sincere mulțumiri dlui *Iuliu V. Albin*, mare proprietar din mine din Zlatna, pentru mărinoasa donație de 2000 lei (două mii de lei) făcută din nou biserică noastră. Bunul Dumnezeu să-i răsplătească cu bine năvălile sale toată jertfa adusă pe altarul credinței și să-i înscrie numele Domniei-Sale în cartea dărilor. Pr. *Nicolae Băcel*.

răspuși, pentru ridicarea satului și a sate-
nilor la un nivel de viață cât mai înaintată.
Ce folos are țara, că se construiesc șosele
asfaltate, pe cari mașinile sboară cu iuțeală
de legendă, ce folos că avem câteva orașe,
cari an de an se modernizează, iar satele cu
majoritatea locuitorilor zac în aceeași beznă
din trecut și înăoată în același glod... stră-
moșesc. Nu folosesc la nimic cercularele și
îndemnurile conducătorilor mai mari sau mai
mici, căci de mulțori acestea rămân închise
în saltare. Aici trebuie munca, truda de fie-
care clipă a preotului și învățătorului, prin
conferințe, prin serbări, prin sfaturi și mai
ales prin exemplul personal, să arate locui-
torilor cum au înaintat alte popoare, tocmai
din motivul că au știut prețui cultura. — Iată,
pe acest teren, ce importanță covârșitoare
poate avea activitatea într'o asociație cul-
turală sau religioasă, unde preotul cu învă-
țătorul să nu se certe pe chestie de întâietate,
pe ambiții deșarte, ci uniți într'un singur gând,
să fie adevărate faruri luminoase, pentru
sătenii în mijlocul cărora trăiesc.

Aici, apoi, s'ar putea intensifica educația
și instrucția ce nu a putut fi dată în biserică
și școală. Acest loc este apoi accesibil, ba
chiar agreabil, tineretului adult, către care
trebuie să se îndrepte toată grija educatorilor.

În fine, pe teren social, învățătorul tre-
buie să secondeze cu însuflețire pe preot.
Nici odată par'că nu a fost mai actuală che-
stiunea socială ca în vremurile acestea de
cumplite răsturnări. Niciodată par'că nu s'a
simțit mai acută necesitatea solidarizării preo-
tului cu învățătorul, tocmai din motivul că
mulți nepregătiți au căutat să dea o desle-
gare problemei sociale cu totul contrară spi-
ritului de ordine și justiție și mai ales a iu-
birii frățești.

Înțelegând aceste imperative ale vremii,
atât preotul cât și învățătorul vor putea
nădăjdui în revenirea păcii și a bunei înțe-
legeri la sate, și poporul se va strânge zid
în jurul lor, iar vânturătorii de idei scâlciate
și străine de sufletul nației vor fi primiți pe
viitor așa cum merită. Pr. M. Socaciu

Statul și Biserica. La deschiderea se-
siunii de primăvară a Sfântului Sinod, d. mi-
nistrul *Radu Rosetti* a rostit o cuvântare im-
portantă. Pornind dela înțeleptele directive
date de Conducătorul Statului pentru armo-
nioasă colaborare dintre Stat și Biserică, lă-
sându-se Bisericii libertate întreagă în dome-
niul care-i este propriu, dsa a ținut să afirme
din nou voința conducerii țării de a lucra în
conformitate cu aceste principii.

Se încadrează perfect în aceste direc-
tive cele două probleme pe care le va dis-
cuta Sfântul Sinod: reorganizarea învățămân-
tului teologic și aceea a învățământului reli-
gios în școlile de toate categoriile. — Despre
întâia din aceste probleme, d. ministru a spus:

„In ceea ce privește învățământul teo-
logic, guvernul a luat hotărârea să treacă în
seama sfintei biserici școalele de pregătire a
viitorilor preoți. O face aceasta din con-
vingerea că dacă divinul întemeietor al bi-
sericii prin cuvintele „Mergând, învățați toate
neamurile...”, i-a dat în seamă învățarea și
educația religioasă a tuturor credincioșilor,
apoi cu atât mai mult este chemată biserica
să-și pregătească pe viitorii ei slujitori. Sun-
tem convinși că conducerea sfintei noastre
biserici va relua asupra sa sarcina grea a
pregătirii viitorilor preoți cu conștiința deplină
a marelui răspunderi, ce va apăsa de acum
înainte, în această privință, în parte covârși-
toare asupra ei. Dacă biserica nu poate fi
singură răspunzătoare de unele devieri din
timpul recent a unui număr oarecare a preo-
ților dela preceptele Evangheliei, preoți care
nu mai au ce căuta în sânul său, de acum
înainte conducerea bisericească va avea să
dea învățământului teologic o astfel de în-
drumare, încât generația viitoare a preoțimeii
să corespundă tot mai mult misiunii sale în
ceea ce privește educația religioasă și spiri-
tuală a poporului nostru“.

În ce privește învățământul religios din
celelalte școli, d. ministru crede că „a venit vre-
mea de a rupe definitiv cu metodele trecu-
tului, când ținta principală a predării religiei
în școale era înmagazinarea cunoștințelor de

date, ani și teorii seci și reci. Dacă crești-
nismul trebuie să fie mai presus de toate,
trăirea unei vieți religioase, atunci și predarea
religiei în toate școlile trebuie să fie potrivită
acestui adevăr fundamental“.

Dacă putem fi de acord cu cele spuse
despre pregătirea viitorilor preoți, îndrumată
în chip firesc de biserică, am avea de făcut
o seamă de precizări în legătură cu directiva
dată pentru învățământul religios din școli.
Mai ales după ce am văzut forma concretă pe
care a căpătat-o în anteproiectul de lege al
reformei învățământului. Dar noi am scris
mult la această chestiune și nu vrem să ne
repetăm. Repetăm doar concluzia generală:
Nu se poate învăța religia, nici ca știință nici
ca „trăire“, fără ore de religie!

Catehism și cateheză

Scrisesem anul trecut (nr. 50 al „Unirii“)
ceva privitor la manualele de religie. Păr.
Dr. Nicolae Brinzeu, în nr. 3 din acest an al
„Unirii“, răspunde rândurilor mele. Ceea ce e
cât se poate de bine pentru că, în definitiv,
Sfintei Sale și comisiei catehetice îi revine
rolul să realizeze ce e bun din ale noastre
dorințe și propuneri. Cum însă răspunsul e
diametral opus propunerilor mele și mai ales
cum nu sunt deloc împăcat cu fărâmițarea
materialului catehetic, revin cu toată mode-
stia să mai susțin odată cauza catehezei din
școala mea, dela sat.

Îmi dau seama că stăruința în această
direcție e notă falsă și stridentă, înafară de
corul oficial, dar îmi spun și eu năcazul cum
pricep, cu gând bun.

Adaog imediat că toți confrății, fără
excepție, cu care am convenit de-atunci în-
coace, au aprobat și și-au însușit pe de-an-
tregul cele propuse de mine. Semn că aceeași
zăpăceală au produs cele șapte lecții „dis-
tincte“ și în școala celorlalți confrăți.

Nu pot și nu vreau să intru în discuție
nici cu păr. Brinzeu, nici cu alții mult mai
competenți decât mine în ale școlii, și înțeleg

de Carpați apă vie, de idealism proaspăt, gă-
sindu-și, în paginile ei, fiecare vârstă lectura
potrivită preferinței și vârstei sale. Titlul ei
simbolic a corespuns nădejilor, căci era a-
șteptată cu nerăbdare în fiecare familie, ca
un povățuitor bun care cerne cu grijă
bobul curat de zgura și neghina cotidianului.
În această direcție, dispariția publicației lui
Vulcan a lăsat un gol ce n'a putut fi suplinit,
cu o egală competență, în scrisul nostru până
azi. Un buletin al familiei, scris facil și onest,
fără decolteuri și hazuri deochiate, care să
poată sta în orice timp pe masa de lectură,
fără grija că va fi deschis și de cei mai tineri
și să scandalizeze, așa cum cum au toate po-
poarele mature, ne lipsește încă. Dar el a
avut în Vulcan un strălucit precursor și sim-
țim un deosebit regret că nu i-a putut urma
la noi nimeni până acum.

Grija pentru vindecarea „ranelor na-
ționale“ sale îl face să încerce și alte dru-
muri. În 1870 e între membrii fondatori ai
societății „unui fond pentru teatrul român“ și
întâiul ei secretar. Ea e menită să trezească
dragoste pentru graiul românesc în toate cen-
trele Transilvaniei și în deosebi în Părțile
Ungurene, unde bătălia limbilor pentru viață
era mai înverșunată. Adunările generale ale
„Societății“, cu reprezentațiile nucleelor de
actori diletanți sunt, pentru aceste regiuni,
adevărate sărbători care fac să svâcnească ini-

mile, să alunge amorțeala și indolența pentru
ale noastre, pe care le semănau cu o deose-
bită hărnicie școala și administrația streină,
ajutate și de plaga căsătoriilor mixte. Cuvântul
său se aude pretutindeni pe scenă, în presă
și dela tribună, biciuind cusururi aduse de
ritmul pripit al timpului, de amestecul cu
streinii, din gustul de parvenire, oportunism,
corupție și aviditate după dregătorii care aduc
dezertarea „din tabăra națională“. Față de
fluctuațiile anumitor fapte slabe din pătura
„inteligentei“ Iosif Vulcan opune stratul trai-
nic al poporului de jos „care nu cunoaște
blestemațiile acoperite cu vâlul numit „poli-
tica înaltă“ și care n'a primit dela nimeni
ajutoare și stipendii, știind că, dacă el nu se
va ajuta, alții nu vor face nimic în interesul
lui“. Omul cu ținută impecabilă de aristocrat
în asemenea ocazii coboară în mijlocul publi-
cului, pentru ca, prin repertoriul său dramatic
impregnat de un umor specific ardelenesc,
să-i îndrepte năravurile. Descreșea, cu aceste
ocazii, nu numai frunțile, dar îndeplinea și o
importantă funcție de luminare și educație
socială.

Nu trebuie uitată nici legăturile sale
multiple cu fruntașii culturii și vieții publice
din România liberă a lui Carol I, încheiate
în sesiunile Academiei și în călătoriile dese
peste Carpați. Aducea de acolo aier proaspăt
pentru frații din temnița ungară și valuri de

optimism că va veni vremea să doborâm odată
și granițele politice dintre noi.

În viața lui frământată după mai bine a
încercat, probabil, și deziluzii. Împreună cu
Iulian Grozescu și gazetarul ungar G. Ember
publicară în cadrul asociației „Kisfaludy“ un
volum de traduceri din poezia populară ro-
mânească, menite publicului maghiar, ca prin
ele să cunoască firea cinstită și blândă a po-
porului nostru. Urma un drum pe care-l mai
bătătoriseră și alții dintre ai noștri și ai lor:
înțelegere între cele două neamuri. Dar atunci,
ca și acum, erau prea înalte barierele pentru
ca să poată fi netezite prin vraja condeiului.
Ura șovină a unui neam împietrit ca menta-
litate în Tripartitul lui Verböczy nu găsi drum
de împăcare cu soldații lui Iancu în normele
drepte înfățișate de Simeon Bărnuțiu în Cate-
drala din Blaj. Era firesc, deci, ca toate sfor-
țările făcute de dânsul, în această direcție, să
nu-i aducă decât câteva mulțumiri și compli-
mente de circumstanță. Împrejurările adevē-
riră și de astădată „că nu sunt vremile sub
cârma omului ci bietul om sub vremei“.

Printre aceste înseilări a câtorva pro-
bleme de activitate din frământările unui om
care și-a închinat toate zilele națiunii sale,
din mijlocul căreia s'a ridicat și cu care și-a
impletit rostul său, desprindem figura sa se-
nină, bună, tranșantă, dar incapabilă lașităților
compromiștoare. Un adevărat părinte pentru